

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף קכא עמוד א

א בני חבורה שנרדמו באמצע אכילת הפסח, האם מותרים לחזור ולאכול ומדוע ?

ב מה הדין אם בני החבורה נתנמנמו, ומה גדר נמנום ?

ג האם הדינים הנ"ל נוהגים במצה בזמן הזה ?

ד מתי סוף זמן אכילת קרבן פסח, ומניין ?

ה לר' אלעזר בן עזריה, מתי סוף זמן אכילת מצה בזמן הזה ?

א נרדמו כולם: אסורים מדרבנן לחזור ולאכול לאחר שקמו.

כיון שהישן מסיח דעתו מלאכול, וכשחוזר לאכול נראה כסעודה אחרת במקום חדש, והרי אסור לאכול את הפסח בשני מקומות.

נרדמו מקצתם: לתנא קמא, אפילו אלו שנרדמו חוזרים לאכול מן הפסח. לר' יוסי, אלו שנרדמו אסורים לחזור לאכול כשיקיצו. וכן הלכה.

ב הדין: נתנמנמו כולם, אסורים לחזור ולאכול. נתנמנמו מקצתם, מותרים. נמנום: היינו שאינו ער דיו להשיב דבר שדורש מחשבה [כגון היכן הנחת את הכלי]. אבל כאשר שואלים אותו [אם הניח במקום פלוני], נזכר ומשיב לענין.

ג נוהגים במצה הנאכלת בסוף הסעודה, מאחר שמצה זו באה זכר לפסח. (רשב"ם)

ד ר"א בן עזריה: חצות הלילה. שהוקש "בלילה הזה" למכת בכורות שהיתה בחצות. ר' עקיבא: עמוד השחר. שנאמר "ואכלתם בחפזון", והיינו עד שעת חפזון לצאת ממצרים. אך חכמים גזרו עד חצות, שמא יאכל אחר עמוד השחר ויתחייב כרת. ו"בלילה הזה" נדרש: "בלילה" ולא ביום י"ד. "הזה" ולא בליל ט"ז. יום ט"ו, לרש"י נתמעט מ"בלילה". ולרשב"ם מ"הזה".

ה חצות הלילה, ואף שבזמן הזה אין חיוב מצה משום "על מצות ומרורים יאכלוהו". שכיון שחייב הכתוב "בערב תאכלו מצות" חזר זמנו להיות כבזמן המקדש עד חצות.